

การทำงานภาคประชาสังคมร่วมกันของชาติอาเซียน

ผศ.ดร.นภาพร อติวานิชยพงศ์
สำนักบัณฑิตอาสาสมัคร

บทนำ

ประชาคมอาเซียนถือกำเนิดขึ้นอย่างเป็นทางการตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ.2546 จากการทำผู้นำของประเทศสมาชิกอาเซียนได้ร่วมลงนามในปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมือ “ข้อตกลงบาหลี2” เห็นชอบให้จัดตั้งประชาคมอาเซียนให้เสร็จสมบูรณ์ภายในปี 2563 สำหรับประเทศไทย ความสนใจต่อการเตรียมตัวเพื่อเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน เพิ่งถูกการกระตุ้นอย่างจริงจังในระยะไม่กี่ปีมานี้ ภายหลังจากการที่ได้มีความตกลงให้ระยะเวลาการจัดตั้งประชาคมอาเซียนให้แล้วเสร็จภายในปี 2558

สถาบันการศึกษาทุกระดับถูกแรงกระตุ้นจากภาครัฐให้เตรียมพร้อมด้านการเรียนการสอนเพื่อสร้างนักเรียน นักศึกษาให้มีความพร้อมในเวทีการแข่งขันระหว่างประเทศโดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษา ทำให้มหาวิทยาลัยทุกแห่งต่างมีการเตรียมพร้อมทั้งในด้านการศึกษา การทำวิจัย และการจัดกิจกรรมทางวิชาการ อย่างไรก็ตาม ในขณะที่ภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนและสถาบันการศึกษา ให้ความสนใจกับการรวมตัวกันของประเทศสมาชิกอาเซียนเพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรองและขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีระหว่างประเทศทุกด้าน เช่น ความร่วมมือเพื่อรับมือกับภัยคุกคามด้านความมั่นคง การรวมตัวกันทางเศรษฐกิจและการอำนวยความสะดวกด้านการค้าระหว่างประเทศ เราจะพบว่ามีภาคส่วนอื่นๆของสังคมไทยที่ได้มีความร่วมมือในการทำงานกับชาติอาเซียนมาเป็นเวลานานตั้งแต่ยังไม่ปรากฏแนวคิดเรื่อง การจัดตั้งประชาคมอาเซียน โดยความร่วมมือที่เกิดขึ้นเป็นไปเพื่อมุ่งให้ประชาชนของประเทศอาเซียนอยู่ร่วมกันภายใต้แนวคิดของสังคมที่เอื้ออาทร มีความเป็นมิตรและเสมอภาค ปราศจากอคติต่อกัน

บทความนี้ได้นำเสนอให้เห็นถึงการดำเนินงานภาคประชาสังคมร่วมกันของชาติอาเซียน โดยได้ใช้ประสบการณ์ของสำนักบัณฑิตอาสาสมัคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และองค์กรพัฒนาเอกชนบางแห่งซึ่งมีกิจกรรมกับประเทศในกลุ่มอาเซียน นอกจากนี้ยังได้นำเสนอความเคลื่อนไหวในการจัดเวทีระหว่างประเทศของภาคประชาสังคม และเครือข่ายแรงงานข้ามชาติ เพื่อชี้ให้เห็นถึงความร่วมมือของประชาชนในชาติอาเซียนซึ่งควรจะได้รับ การสนับสนุนให้พัฒนาต่อไปในอนาคต

ความร่วมมือของภาคประชาสังคมในยุคบุกเบิก

ในช่วงหลังทศวรรษ 2520 ภายหลังจากสิ้นสุดสงครามอินโดจีนซึ่งกองทัพของสหรัฐอเมริกาในฐานะผู้นำของโลกทุนนิยมได้พ่ายแพ้อย่างราบคาบต่อกองกำลังฝ่ายสังคมนิยมในประเทศเวียดนาม ลาว และกัมพูชา เป็นยุคที่มีการบุกเบิกกิจกรรมความร่วมมือด้านงานอาสาสมัครและงานพัฒนาสังคมระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านในทวีปเอเชีย โดยองค์กรที่ดำเนินกิจกรรมในเรื่องนี้มีทั้งสถาบันการศึกษาและองค์กรพัฒนาเอกชน

สำหรับสถาบันการศึกษาที่ริเริ่มกิจกรรมความร่วมมือด้านงานอาสาสมัครกับประเทศในทวีปเอเชีย ในขณะนั้นคือ สำนักบัณฑิตอาสาสมัคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งก่อตั้งขึ้นในปี 2512 โดย ศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ้งภากรณ์ ภายใต้การดำเนินงานของคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จนกระทั่งได้มาก่อตั้งเป็นสำนักบัณฑิตอาสาสมัคร ในปี 2518 และดำเนินงานต่อมาจนถึงปัจจุบัน ในการประชุมสมัชชาสหประชาชาติประจำปี 2519 ว่าด้วยเรื่องการจัดให้มีอาสาสมัครที่มาจาก ภาคพื้นเอเชียและแปซิฟิก เพื่อทำงานแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ้งภากรณ์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในขณะนั้น ได้เข้าร่วมประชุมด้วยและต่อมาได้มีการจัดตั้ง โครงการ Asian Multinational UNV-DDS Team Assignment ขึ้น (คำว่า UNV-DDS มาจาก United Nations Volunteer-Domestic Development Service) โดยได้ดำเนินงานระยะแรกในระหว่างพ.ศ. 2522 – 2525 โดยให้องค์กรที่ทำงานด้านการพัฒนาภายในประเทศต่างๆ คัดเลือกอาสาสมัครไปทำงานในประเทศอื่นๆ ที่ร่วมกันจัดตั้งโครงการ (นรเศรษฐ์ พิสิฐพันธ์, 2552 น.61-62)

ปี 2522 ซึ่งเป็นปีแรกที่เริ่มดำเนินโครงการ สำนักบัณฑิตอาสาสมัครได้เป็นองค์กรที่ทำหน้าที่ คัดเลือกอาสาสมัครของประเทศไทยไปเข้าร่วมโครงการ โดยได้คัดเลือกอาสาสมัคร 2 คน ไปปฏิบัติงานที่ ประเทศศรีลังกา โดยอาสาสมัครทั้ง 2 คน เป็นผู้สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต (บัณฑิตอาสาสมัคร) จากสำนักบัณฑิตอาสาสมัคร ในปีการศึกษา 2521 (รุ่นที่ 10)

โครงการ UNV-DDS ได้ดำเนินการต่อเนื่องมาจนถึงปี 2535 โดยในระหว่างปี 2522 – 2535 ได้มีการแลกเปลี่ยนอาสาสมัครไปทำงานในประเทศภาคพื้นเอเชียและแปซิฟิก รวมทั้งสิ้น 5 ประเทศ คือ ศรีลังกา ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย เนปาล และบังกลาเทศ สำนักบัณฑิตอาสาสมัคร ได้จัดส่งอาสาสมัครไปทำงานในประเทศเหล่านี้อย่างต่อเนื่อง ในขณะที่เดียวกันก็ได้รับอาสาสมัครจากประเทศเหล่านี้มาปฏิบัติงานในประเทศไทย

ในขณะที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นสถาบันการศึกษาที่มีบทบาทสำคัญในการบุกเบิกความร่วมมือในการทำงานอาสาสมัครกับประเทศในภาคพื้นเอเชียและแปซิฟิก ในด้านขององค์กรพัฒนาเอกชนก็มีการริเริ่มการทำงานกับประเทศเพื่อนบ้านในเวลาใกล้เคียงกัน ระหว่างปี 2522 – 2523 องค์กรพัฒนาเอกชน (Non-governmental Organisation หรือ NGO) หลายแห่งในภาคอีสานได้ร่วมมือกันทำงานช่วยเหลือผู้อพยพ ชาวกัมพูชาที่หลบหนีภัยสงครามอินโดจีน มายังชายแดนจังหวัดสุรินทร์ ต่อมาในปี 2525 มีองค์กรพัฒนาเอกชน 9 หน่วยงาน คือมูลนิธิโกมล คีมทอง สมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย สมาคมผู้บำเพ็ญประโยชน์แห่งประเทศไทย มูลนิธิการศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม สมาคมชาวสุรินทร์ สหทัยมูลนิธิ มูลนิธิมิตรมวลเด็ก สมาคมพัฒนาประชากรและชุมชนและกรมพัฒนาชุมชน ได้ร่วมกันก่อตั้งโครงการพัฒนาหมู่บ้านชายแดนไทย-กัมพูชา โดยได้รับการสนับสนุนด้านเงินทุนจากรัฐบาลแคนาดา และเมืององค์กรต่างประเทศอีกหลายแห่งได้เข้ามามีบทบาทในการทำงานช่วยเหลือผู้อพยพในเขตชายแดน (สุนทรีย์ แซ่กิ่ง, 2546, น.47)

การดำเนินงานของโครงการพัฒนาหมู่บ้านชายแดนไทย-กัมพูชา ได้นำมาสู่การจัดตั้งมูลนิธิพัฒนาอีสาน ในปี 2529 มีการดำเนินโครงการพัฒนาชนบทเพื่อการพึ่งตนเองของชุมชน (Participatory

Community Development) ในภาคอีสานและกลุ่มประเทศอินโดจีน สำหรับการทำงานพัฒนากับกลุ่มประเทศอินโดจีนในยุคบุกเบิก เกิดจากการที่ประเทศในกลุ่มนี้ซึ่งปกครองโดยระบอบสังคมนิยมได้มีการเปิดรับความช่วยเหลือจากองค์กรพัฒนาระหว่างประเทศมากขึ้น ทำให้ในช่วงหลังทศวรรษ 2540 มูลนิธิพัฒนาอีสาน ได้จัดทำหลักสูตรฝึกอบรมให้กับเจ้าหน้าที่ซึ่งทำโครงการพัฒนา และผู้นำชุมชนของประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และราชอาณาจักรกัมพูชาตามที่หน่วยงานในประเทศทั้งสองร้องขอ โดยในช่วงระหว่างปี 2541 – 2545 ถือได้ว่าเป็น “ยุคทองแห่งการเปิดประตูอินโดจีน” ของมูลนิธิพัฒนาอีสาน (ปรีชา สังข์เพชร, 2554, น.64)

การพัฒนาความร่วมมือในปัจจุบัน

หลังจากที่มีการบุกเบิกความร่วมมือในด้านการงานอาสาสมัครและงานพัฒนาสังคม โดยสถาบันการศึกษาและองค์กรพัฒนาเอกชนดังที่กล่าวมาข้างต้น ก็ได้มีการพัฒนาความร่วมมือดังกล่าวสืบมาจนถึงปัจจุบัน

ในส่วนของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ หลังจากทำโครงการ UNV-DDS สิ้นสุดลงในปี 2535 สำนักบัณฑิตอาสาสมัคร ได้มีบทบาทในการส่งเสริมงานอาสาสมัครกับประเทศเพื่อนบ้านอีกครั้งในปี 2546 จากการทำสำนักงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ ได้มีนโยบายที่จะใช้งานอาสาสมัครในการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกันในระดับประเทศและระดับประชาชน จึงได้จัดทำโครงการอาสาสมัครเพื่อนไทย (Friends from Thailand) ขึ้นเป็นครั้งแรกโดยมีศิษย์เก่าบัณฑิตอาสาสมัครรุ่นที่ 32 (ปีการศึกษา 2543) ได้รับคัดเลือกเป็นหนึ่งในอาสาสมัครเพื่อนไทยรุ่นแรกไปปฏิบัติงานสอนภาษาไทย ณ มหาวิทยาลัยแห่งชาติ นครโฮจิมินห์ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ระหว่างพ.ศ.2546 – 2547 (สุรัสวดี หุ่นพยนต์, 2552 น.16)

ในเวลาต่อมาโครงการอาสาสมัครเพื่อนไทย ได้ดำเนินการต่อเนื่องโดยมีการจัดส่งอาสาสมัครไปทำงานยังประเทศเพื่อนบ้าน ตั้งแต่ปี 2550 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน ในปี 2550 ได้จัดส่งอาสาสมัครไปปฏิบัติงานในประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่มภูมิภาคกลุ่มน้ำโขงและประเทศอินโดนีเซีย เป็นเวลา 1 ปี ในโครงการพัฒนาเกษตรเขตน้ท่วม เมืองน้ำบัก หลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว 1 คน สอนภาษาไทยในมหาวิทยาลัยต่างๆ ในสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม 3 คน ราชอาณาจักรกัมพูชา 1 คน และประเทศอินโดนีเซีย 1 คน และนับตั้งแต่ปี 2551 เป็นต้น มาจนถึงปัจจุบัน โครงการอาสาสมัครเพื่อนไทยได้ขยายขอบเขตการจัดส่งอาสาสมัครไทยไปทำงานในประเทศเพื่อนบ้านสู่ราชอาณาจักรภูฏาน โดยสำนักบัณฑิตอาสาสมัครได้ทำหน้าที่คัดเลือกอาสาสมัคร จัดกระบวนการอบรมเตรียมความพร้อมให้แก่อาสาสมัครตลอดจนจัดทำโครงการวิจัยประเมินผลการทำงานของอาสาสมัครไทยที่ไปทำงานในราชอาณาจักรภูฏาน

นอกเหนือจากความร่วมมือในการทำงานอาสาสมัคร แล้ว ในด้านการจัดการศึกษา ในปีการศึกษา 2548 องค์กรสงเคราะห์เด็กและชุมชนแห่งเอเชีย (International Child Support – Asia) ได้ให้ทุนสนับสนุนผู้ปฏิบัติงานชาวกัมพูชาและชาวไทยที่ปฏิบัติงานด้านการพัฒนาชุมชนอยู่ในราชอาณาจักรกัมพูชาและ

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวมาศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต (บัณฑิตอาสาสมัคร) จนสำเร็จการศึกษากลับไปปฏิบัติงานในประเทศทั้งสอง

ในด้านงานพัฒนาสังคมขององค์กรพัฒนาเอกชน นอกจากมูลนิธิพัฒนาอีสานแล้ว ได้เกิดองค์กรมากมายทั้งในระดับประเทศและภูมิภาคซึ่งทำงานด้านการจัดการความรู้ให้กับประเทศในภูมิภาคลุ่มน้ำโขง ในปี พ.ศ. 2547 มูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคมได้ก่อตั้งโครงการประสานความร่วมมือเพื่อคนรุ่นใหม่ในลุ่มน้ำโขง, (Collaboration for Young Generation in Mekong Region) โครงการนี้เกิดขึ้นท่ามกลางสถานการณ์ที่มูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคมได้เริ่มตระหนักว่าในขณะที่ภาครัฐได้ก่อตั้งประชาคมอาเซียน เรากลับพบว่าประชาชนของประเทศต่างๆ ในภูมิภาคลุ่มน้ำโขงยังคงเต็มไปด้วยความรู้สึกที่มีอคติต่อกัน เช่น อคติที่คนไทยที่มีต่อคนกัมพูชา ลาว เขมร พม่า เช่นเดียวกับที่ประชาชนในประเทศเหล่านี้มีอคติต่อคนไทย ดังนั้นแนวทางที่จะพัฒนาความร่วมมือของประชาชนในชาติเหล่านี้จึงควรเริ่มต้นที่การสร้างคนรุ่นใหม่อันได้แก่เยาวชนของชาติต่างๆ ให้มีทัศนคติที่ดีต่อกัน โดยการร่วมมือกันทำงานอาสาสมัครและงานพัฒนาสังคม (สัมภาษณ์สุภาวดี เพ็ชรรัตน์ ผู้ประสานงานโครงการความร่วมมือเพื่อคนรุ่นใหม่ในลุ่มน้ำโขง วันที่ 19 มีนาคม 2555 ณ มูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม)

โครงการฯ ได้ทำกิจกรรมร่วมกับเยาวชนทั้ง 6 ประเทศในภูมิภาคลุ่มน้ำโขง ได้แก่ กัมพูชา ลาว จีน เวียดนาม พม่าและไทย โดยมีกิจกรรมหลักที่สำคัญ 3 ส่วน คือ การสร้างผู้นำเยาวชนเพื่อสันติภาพ (Mekhong Youth Leadership for Peace Building) การสร้างจิตสำนึกและปฏิบัติการทางสังคมร่วมกันของเยาวชน (Youth Platform for Social Awareness and Action) และการประสานความร่วมมือกับองค์กรที่ทำงานร่วมกันในภูมิภาคลุ่มน้ำโขง (Coordination with Partner Organizations in Mekhong Region) นอกเหนือจากการทำกิจกรรมร่วมกันแล้ว การจัดเวทีนานาชาติขององค์กรภาคประชาสังคมในกลุ่มประเทศอาเซียนก็เป็นปรากฏการณ์ที่สำคัญในช่วงหลายปีมานี้ โดยล่าสุดการจัดเวทีนานาชาติที่สำคัญในประเทศไทยคือ การจัดมหกรรมประชาชนอาเซียน 2 ครั้ง ในปี 2552 ครั้งแรกจัดขึ้นในระหว่างวันที่ 20 – 22 กุมภาพันธ์ 2552 ก่อนหน้าการประชุม ASEAN Summit ที่ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพจัดประชุมในระหว่างวันที่ 27 กุมภาพันธ์ถึง 2 มีนาคม 2552 และครั้งที่ 2 จัดขึ้นระหว่างวันที่ 18 – 20 ตุลาคม 2552 ซึ่งการจัดเวทีมหกรรมประชาชนอาเซียนเป็นกิจกรรมของภาคประชาชน ในการจัดเวทีคู่ขนานกับการจัดประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียนที่รัฐบาลประเทศต่างๆ ในภูมิภาคอาเซียนหมุนเวียนกันเป็นเจ้าภาพจัดประชุม ในการจัดเวทีมหกรรมประชาชนอาเซียนครั้งที่ 1 เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2552 ถือว่าเป็นเวทีที่ประสบความสำเร็จหลายด้านจากการที่มีผู้สนใจเข้าร่วมจำนวนมาก หลากหลายกลุ่มและองค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีการจัดรายการเสวนาระหว่างผู้เข้าร่วมกับ ดร.สุรินทร์ พิศสุวรรณ เลขาธิการอาเซียน และนาย กษิต ภิรมย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศ อย่างไรก็ตาม ในการจัดประชุมครั้งที่ 2 ระหว่างวันที่ 18 – 20 ตุลาคม 2552 ซึ่งเป็นความพยายามร่วมกันที่จะเพิ่มพื้นที่การปฏิสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐกับภาคประชาชนด้วยกระบวนการเสวนา ค่อนข้างล้มเหลวและถดถอยเมื่อเปรียบเทียบกับการประชุมครั้งแรก เนื่องจากเลขาธิการและเจ้าหน้าที่อาวุโสของอาเซียนไม่เข้าร่วมและมีการถอนตัวของผู้แทนภาครัฐของประเทศต่างๆ ที่ได้รับเชิญเข้าร่วมการเสวนา

นอกเหนือจากเวทีมหกรรมประชาชนอาเซียน ซึ่งเป็นกิจกรรมความร่วมมือขององค์กรภาคประชาชนที่หลากหลายแล้ว ในภาคส่วนของขบวนการแรงงาน (Labour movement) ก็ได้มีการทำกิจกรรมเคลื่อนไหวที่น่าสนใจของเครือข่ายองค์กรแรงงาน โดยเฉพาะในส่วนของแรงงานข้ามชาติ ทั้งนี้ในระยะหลายปีที่ผ่านมาแรงงานข้ามชาติจากประเทศในกลุ่มอาเซียน โดยเฉพาะแรงงานชาวพม่า กัมพูชา และลาว ได้กลายเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างมากในการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจไทย

องค์การสหประชาชาติได้กำหนดให้วันที่ 18 ธันวาคมของทุกปีเป็นวันแรงงานข้ามชาติสากล โดยเริ่มต้นครั้งแรกในปี 2540 เพื่อสร้างความตระหนักและปกป้องสิทธิของแรงงานข้ามชาติในภาคส่วนต่างๆ ของโลกจากการถูกเอารัดเอาเปรียบ ทั้งนี้ในประเทศไทย องค์กรจัดตั้งของแรงงานไทยซึ่งนำโดยสหภาพแรงงานและองค์กรพัฒนาเอกชนได้แก่ คณะกรรมการสมานฉันท์แรงงานไทย สมาพันธ์แรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ โครงการส่งเสริมการป้องกันเอดส์ในแรงงานข้ามชาติและเครือข่ายปฏิบัติการเพื่อแรงงานข้ามชาติ (Action Network for Migrants) ได้มีการจัดงานวันแรงงานข้ามชาติสากลในวันที่ 18 ธันวาคมของทุกปีด้วยเช่นกัน

ข้อมูลที่กำลังมาข้างต้นนี้คือการแสดงให้เห็นถึงกิจกรรมความร่วมมือของภาคประชาสังคมระหว่างสถาบันการศึกษาและองค์กรพัฒนาสังคมกับชาติต่างๆ ในกลุ่มประเทศอาเซียน นับตั้งแต่มีการจัดตั้งอาเซียนครั้งแรกเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2510 โดยประเทศที่ร่วมก่อตั้ง 5 ประเทศ จนกระทั่งถึงปัจจุบันซึ่งอาเซียนประกอบขึ้นด้วยสมาชิก 10 ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และมีความตกลงร่วมกันที่จะผนึกกำลังกันเป็นประชาคมอาเซียนภายในปี 2558

บทสรุป

ในขณะที่รัฐบาลของประเทศในกลุ่มอาเซียนได้มีความตกลงที่จะผลักดันให้เกิดประชาคมอาเซียนอย่างสมบูรณ์ในปี 2558 ดร. สุเนตร ชุตินธรานนท์ นักวิชาการไทยผู้เชี่ยวชาญประวัติศาสตร์ประเทศพม่าท่านหนึ่งได้ตั้งคำถามที่น่าสนใจมากในเวทีประชุมมหกรรมประชาชนอาเซียน ครั้งที่ 2 / การประชุมภาคประชาสังคมอาเซียน ครั้งที่ 5 เมื่อวันที่ 18 ตุลาคม 2552 ว่าเรารู้หรือเข้าใจเพื่อนบ้านของเราดีแค่ไหน ทั้งในมุมมองด้านภาษา ภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ การเมือง และสภาพทางเศรษฐกิจ (สมพจน์ สมบูรณ์และอนุสรณ์ ไชยนาม, 2553 ,น.39)

ในขณะที่นักธุรกิจอาจมองประเทศเพื่อนบ้านในประชาคมอาเซียนในฐานะแหล่งที่มาของแรงงานราคาถูก ทรัพยากรธรรมชาติซึ่งเราจะเข้าไปแสวงหาผลประโยชน์หรือตลาดส่งออกสินค้า หรือผู้บริหารสถาบันการศึกษาระดับสูงอาจให้ความสำคัญกับเรื่องการยกระดับมาตรฐานการศึกษา เพื่อการแข่งขันไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการและการเข้าสู่ตลาดแรงงานอาเซียน เราจะพบว่าในช่วงเวลาที่ผ่านมายังมีกลุ่มคนในภาคส่วนเล็กๆ ซึ่งได้มีการทำกิจกรรมร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านในประชาคมอาเซียนด้วยทัศนคติและมุมมองที่แตกต่างออกไป ซึ่งไม่ใช่มุมมองด้านผลประโยชน์แต่เป็นความร่วมมือเพื่อสร้างความเข้าใจและรู้จักประเทศเพื่อนบ้านของเราในมิติต่างๆ ที่จะนำไปสู่การอยู่ร่วมกันอย่างสันติและเอื้ออาทรในหมู่ประชาชน

ของประชาคมอาเซียนมากกว่าการแข่งขันเพื่อผลประโยชน์หรือความเป็นสวดยอดของประเทศตนเอง โดยไม่
ชัดเจนว่าผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจะตกอยู่กับคนกลุ่มใดในประเทศเหล่านี้

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- นรเศรษฐ์ พิสิฐพันธ์ 2552. อาสาสมัครสหประชาชาติ องค์กรพัฒนาชุมชนภายในประเทศ
ใน นภาพร อติวานิชยพงศ์ (บรรณาธิการ) *ถนนบัณฑิตอาสา : 40 ปีสำนักบัณฑิตอาสาสมัคร*
กรุงเทพฯ : แอด ออล
- ปรีชา สังข์เพ็ชร 2554 3 ทศวรรษมูลนิธิพัฒนาอีสาน : บทเรียนด้านการฝึกอบรมในงานพัฒนา
ใน สนั่น ชูสกุล (บรรณาธิการ) *3 ทศวรรษมูลนิธิพัฒนาอีสานร่วมสร้างสังคมที่เป็นธรรม*
กรุงเทพฯ : ที่คิวพี
- วาสนา ลำดี 2554. แดง 10 ข้อเสนอต่อรัฐในวันแรงงานข้ามชาติสากลในแรงงานปริทัศน์
จดหมายข่าวมูลนิธิอารมณ์ พงศ์พงัน ปีที่ 25 ฉบับที่ 293 ธันวาคม
- สมพจน์ สมบูรณ์และอนุสรณ์ ไชยพาน (บรรณาธิการ) 2553 *พัฒนาวาระของอาเซียนภาคประชาชน*
: *สานต่อการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐและภาคประชาชน รายงานเวทีประชุมมหกรรมประชาชน*
อาเซียน 2 การประชุมภาคประชาสังคมอาเซียน 5 วันที่ 18 – 20 ตุลาคม 2552 โรงแรมฮอลิเดย์
อินน์รีเจน ชะอำ จังหวัดเพชรบุรี
- สุนทรี แซ่กิ่ง 2546. องค์กรพัฒนาเอกชนในภาคอีสานกับงานพัฒนา ในอนุสรณ์ ไชยพาน
(บรรณาธิการ) *ทำเนียบองค์กรพัฒนาเอกชน 2546* กรุงเทพฯ : คณะกรรมการเผยแพร่และ
ส่งเสริมงานพัฒนา
- สุรัสวดี หุ่นพยนต์ 2552. จากบัณฑิตอาสาสมัครถึงอาสาสมัครเพื่อนไทย ในนภาพร อติวานิชย
พงศ์ (บรรณาธิการ) *ถนนบัณฑิตอาสา : 40 ปีสำนักบัณฑิตอาสาสมัคร* กรุงเทพฯ : แอดออล

ภาษาอังกฤษ

- Supa Yaimuang and Anusorn Chaiyapan (eds) 2009. *Advancing a Peoples' ASEAN. Proceeding of*
the ASEAN PEOPLES' FORUM-Fourth ASEN Civil Society Conference (ACSC),20-22
February,2009, Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand
- Thai Volunteer Service Foundation 2010. *Collaboration for young generation in Mekong Region. Annual*
Report 2010